

Els 'desconeguts' de la transició

Xavier Vinader

"El que serà segurament molt més difícil és que algú es recordi dels 'desconeguts' de la transició. De tots aquells veterans lluitadors antifeixistes que, després d'haver-les passat magres molts anys, patint persecucions, tortures, presó i exili, a l'hora de la veritat, es van haver de reprimir per no trencar els acords dels seus partits polítics."

Reunió clandestina de l'Assemblea de Catalunya. La transició també fou protagonitzada per milers de militants individuals que han passat desapercebuts.

La transició és de moda. Llibres, sèries d'articles, documentals televisius, debats, conferències... hi ha de tot i força aquests dies. Sembla que, de cop i volta, algú hagués tocat el xiulet i fos obligatori recuperar la memòria oblidada d'aquells temps. Justificar-ho és fàcil. Es tracta de dir que fa vint anys que va morir el general Franco. O que la majoria de la classe política està tan desprestigiada per l'enfilall d'escàndols i malifetes que ha sortit a la llum els últims anys que busca en el record d'altres moments desdramatitzar la situació actual. El que vostès vulguin.

Però el més interessant és veure com s'explica aquest període recent de la nostra història. El protagonisme que s'atribueixen els uns i els altres. La caracterització que es fa, anys després, dels homes que van pilotar el difícil procés cap a la democràcia. I el disseny que, ara ens diuen, alguns d'ells van fer en aquell moment del nostre futur pròxim. Pilar i Alfonso, han reivindicat la figura del seu pare, Torcuato Fernández Miranda, en el seu llibre *Lo que el rey me ha pedido*. Victoria Prego, en la seva sèrie televisiva, ha destacat més que res la diplomàcia secreta posada en marxa pel rei des de la Zarzuela per sortejar tots els entrebancs que els capitosts franquistes li anaven posant entre les cames. Joaquín Bardavio en el seu llibre, *La claves del rey*, ha fet tot un panegíric de qui va ésser

el seu superior, l'almirall Carrero Blanco i li dona al rei Joan Carles quasibé tot el mèrit d'haver-nos portat fins a la situació actual. Abans, molt abans, Alfonso Guerra ens havia dit que les claus de tota transició s'havien de buscar al Congrés de Suresnes. Entremig, Luis María Ansón va llençar totes les floretes al pare del rei. En fi, un allau d'interpretacions que ha provocat, fins i tot, que el mateix Adolfo Suárez, tan poc favorable ha posar-se medalles, afirmés dies enrere que ara hi havia molta gent que volia negar-li el seu paper en tot aquest període. La repera.

I sembla que això és tant sols el començament. Que fins al final d'any hi haurà tema per a una bona estona. El que serà segurament molt més difícil és que algú es recordi dels "desconeguts" de la transició. De tots aquells veterans lluitadors antifeixistes que, després d'haver-les passat magres molts anys, patint persecucions, tortures, presó i exili, a l'hora de la veritat, es van haver de reprimir per no trencar els acords de moderació a què havien arribat els seus partits polítics. Dels homes i dones dels aparells clandestins que es van quedar descol·locats amb la legalització de les organitzacions polítiques. A la gent que li van robar la "ruptura" en què havia estat somiant molts anys. Aquests, que també van fer la transició possible, serà difícil que surtin en llibres i pel·lícules.